

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 579/2023-51

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 7Er/809/1996-341 z 30. júna 2022 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 7Er/809/1996-341 z 30. júna 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 7Er/809/1996-341 z 30. júna 2022 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Spišská Nová Ves **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **758,53 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Uznesením č. k. I. ÚS 579/2023-24 z 9. novembra 2023 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Súčasne ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky zo 6. septembra 2023 a podľa § 131 zákona o ústavnom súde nariadil dočasné opatrenie, ktorým súdnemu exekútorovi

JUDr. Petrovi Kunovi uložil, aby sa v konaní vedenom pod sp. zn. EX 22364/2009 dočasne zdržal vykonávania exekúcie na základe exekučného titulu – rozsudku okresného súdu č. k. 1 Cb 107/96-34 z 10. júna 1996, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že na návrh pôvodnej oprávnenej Slovenskej sporiteľne a.s. (15. marca 2006 došlo k zmene na strane oprávneného, ktorým je aktuálne obchodná spoločnosť Majetkový Holding, a.s., Staromestská 3, Bratislava, pozn.) sa proti sťažovateľke začala 4. novembra 1996 na podklade exekučného titulu (rozsudku okresného súdu č. k. 1 Cb 107/96-34 z 10. júna 1996) exekúcia o vymożenie istiny 27 012,53 eur (813 779,60 Sk) s príslušenstvom. Poverenie na vykonanie exekúcie bolo udelené pôvodnému súdному exekútorovi JUDr. Jozefovi Švábovi (ďalej len „pôvodný súdny exekútor“), ktorý 9. apríla 1999 pristúpil k výkonu exekučného záložného práva uskutočnením dražby nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľky. Okresný súd uznesením zo 6. apríla 2000 schválil príklep udelený na dražbe vydražiteľovi za sumu 22 996,42 eur. Pôvodný súdny exekútor následne uskutočnil rozvrhové pojednávanie, na ktorom bol rozvrhnutý výťažok z dražby nehnuteľnosti, o čom spísal zápisnicu zo 4. októbra 2006 a následne predložil okresnému súdu návrh na jeho schválenie. Rozvrh výťažku schválil uznesením z 21. mája 2007, ktoré bolo zrušené rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoE 350/2009-162 z 28. januára 2010. Po vrátení veci okresnému súdu došlo na návrh oprávneného k zmene súdneho exekútora, pričom pôvodný súdny exekútor bol okresným súdom opakovane neúspešne vyzývaný na prevod vymožených finančných prostriedkov podliehajúcich rozvrhu výťažku na účet novej súdnej exekútorke JUDr. Viery Uhríkovej a predloženie príslušných účtovných dokladov. Na predmetné výzvy pôvodný súdny exekútor reagoval oznámeniami, v zmysle ktorých nedisponuje žiadnymi finančnými prostriedkami, pretože je platobne neschopný, pričom 3. júna 2013 bol odvolaný z funkcie súdneho exekútora.

3. Ďalší poverený súdny exekútor JUDr. Peter Kuna ako náhradník súdnej exekútorke predložil okresnému súdu podnet na čiastočné zastavenie exekúcie v časti sumy vymożenej súdnym exekútorom, keďže rozvrh výťažku nebolo možné vykonať z dôvodu chýbajúcich finančných prostriedkov získaných z dražby nehnuteľnosti.

4. Podaním z 23. júna 2022 sťažovateľka žiadala okresný súd, aby uznesením určil, že došlo k zastaveniu starej exekúcie v zmysle zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

5. Napadnutým uznesením okresný súd návrh sťažovateľky zamietol. V odôvodnení konštatoval, že zákon č. 233/2019 Z. z. povinnému neumožňuje domáhať sa zastavenia exekúcie, pretože to je podľa zákona možné len z objektívnych dôvodov, ako sú plynutie času, neexistencia čiastočného výťažku, zánik procesnej strany atď., preto je návrh povinného na vydanie uznesenia o určení, že došlo k zastaveniu starej exekúcie, iba podnetom, a nie riadnym procesným návrhom, o ktorom by mal súd povinnosť rozhodnúť. Napriek tomu však z hľadiska právnej istoty považoval za potrebné o predmetnom „návrhu“ sťažovateľky rozhodnúť uznesením. Prisvedčil tvrdeniu sťažovateľky, že v danom prípade síce boli splnené zákonné predpoklady na zastavenie exekúcie podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z., pretože je zrejmé, že k 1. januáru 2020 uplynula rozhodná doba, a zároveň za 18 mesiacov spätne nebol dosiahnutý výťažok v minimálnej sume 15 eur, no v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. nemôže dôjsť k uplynutiu

rozhodnej doby, ak v čase, keď by už teoreticky bola uplynula, súd rozhoduje o schválení rozvrhu výťažku. Vzhľadom na to, že exekučné konanie sa nachádzalo v štádiu rozhodovania súdu o rozvrhu výťažku, hoci taký návrh nebol v dôsledku nečinnosti súdneho exekútora okresnému súdu dosiaľ predložený, nebolo možné rozhodnúť o zastavení exekúcie aj priamo zo zákona, a uprieť tak oprávnenému právo na uspokojenie jeho vykonateľnej pohľadávky. Dodal, že podľa vyjadrenia súdneho exekútora z 28. marca 2022 je sťažovateľka poberateľkou starobného dôchodku a vlastníkom ďalšej nehnuteľnosti, preto nie je možné dospieť k záveru, že ide o nemajetnú starú exekúciu v zmysle zákona č. 233/2019 Z. z.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka nasmerovala svoju ústavnú sťažnosť, v ktorej po rekapitulácii skutkového stavu argumentuje, že exekúcia vedená proti nej je tzv. starou exekúciou, ktorá sa zastavila *ex lege* nadobudnutím účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. Napriek tomu, že súdny exekútor JUDr. Peter Kuna nezaslal oprávnenému do 180 dní od nadobudnutia účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. upovedomenie o zastavení starej exekúcie, okresný súd mu takú povinnosť podľa § 8 ods. 2 predmetného zákona neuložil. Zdôraznila, že v jej prípade sú splnené všetky podmienky vyžadované zákonom na zastavenie exekúcie, keďže uplynula rozhodná doba a v posledných 18 mesiacoch pred 1. januárom 2020 nebol v exekúcii dosiahnutý ani minimálny výťažok v sume 15 eur. Napriek tomu okresný súd odmietol vydať rozhodnutie o určení, že došlo k zastaveniu starej exekúcie s odkazom na § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. tvrdiac, že konanie sa nachádza v štádiu rozhodovania o „schválení rozvrhu výťažku dražby“. Sťažovateľka aplikáciu uvedeného zákonného ustanovenia rozporuje, keďže od roku 2011 rozvrh výťažku z dražby neexistuje z dôvodu, že finančné prostriedky boli spreneverené pôvodným súdnym exekútorom, čo je okresnému súdu z jeho činnosti nesporne známe. Rovnako aj samotný súdny exekútor JUDr. Peter Kuna poukázal na to, že neexistujúci výťažok dražby bráni tomu, aby okresný súd mohol rozhodnúť o jeho schválení.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. SprV/344/2023 z 21. novembra 2023 k dôvodom ústavnej sťažnosti zopakoval, že v súlade s § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. nemohlo dôjsť k uplynutiu rozhodnej doby, a tak k zastaveniu starej exekúcie. Poukázal na skutočnosť, že po vydaní napadnutého uznesenia okresný súd uznesením č. k. 7Er/809/1996-349 zo 17. októbra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 7Er/809/1996-391 z 3. novembra 2022 vyhlásil exekúciu v časti vymožená sumy 17 617,62 eur za neprípustnú a v tejto časti ju aj zastavil (I. výrok) a zároveň zastavil konanie o rozvrhu výťažku dražby (II. výrok). Predmetné uznesenie okresného súdu bolo potvrdené uznesením krajského súdu sp. zn. 7CoE/6/2023 z 10. mája 2023, ktoré potvrdilo správnosť argumentácie okresného súdu o spôsobe aplikácie zákona č. 233/2019 Z. z. Proti predmetnému uzneseniu sťažovateľka podala dovolanie namietajúc, že boli splnené podmienky na zastavenie starej exekúcie zo zákona v celom rozsahu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Oznámením z 10. novembra 2023 ústavný súd upovedomil oprávneného – obchodnú spoločnosť Majetkový Holding, a.s., ako zúčastnenú osobu o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky (§ 126 zákona o ústavnom súde) a umožnil jej vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia tohto upovedomenia.

8.1. Oprávnený vo vyjadrení z 21. novembra 2023 uviedol, že právny názor sťažovateľky o zastavení exekúcie zo zákona je nesprávny a v priamom rozpore so zákonom č. 233/2019 Z. z. a s Exekučným poriadkom (účinným do 31. marca 2017). Zastáva názor, že exekučné konanie sa v čase podania návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie nepochybne nachádzalo vo fáze, keď exekučný súd rozhodoval o schválení rozvrhu výťažku z dražby realizovanej pôvodným súdnym exekútorom 9. apríla 1999. Týmto bola podľa oprávneného jednoznačne naplnená podmienka na predĺženie tzv. rozhodnej doby v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. Rozhodná doba teda neuplynula, a nedošlo preto ani k zastaveniu predmetnej starej exekúcie, ako to nesprávne tvrdí sťažovateľka. Oprávnený v tejto súvislosti odkázal na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 359/2023 týkajúci sa obdobnej veci, v ktorom ústavný súd konštatoval porušenie základných práv oprávneného rozhodnutím exekučného súdu o určení, že došlo k zastaveniu starej exekúcie podľa zákona č. 233/2019 Z. z., a to napriek tomu, že nebol ukončený proces rozvrhu výťažku dražby nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného. Oprávnený ďalej rozporuje tvrdenie sťažovateľky o neexistencii rozvrhu výťažku dražby, keďže to, čo neexistuje, sú finančné prostriedky predstavujúce výťažok z dražby, a nie samotný rozvrh výťažku. Zdôrazňuje, že absencia dispozície nad sumou najvyššieho podania zo strany aktuálne povereného súdneho exekútora nie je a nebola procesnou prekážkou, ktorá by bránila exekučnému súdu rozhodnúť o schválení rozvrhu výťažku. Absencia dispozície nad sumou výťažku z dražby a s tým spojená nemožnosť splniť si platobnú povinnosť na strane súdneho exekútora predstavujú iba dôvod na uplatnenie zodpovednostných mechanizmov náhrady škody voči štátu alebo samotnému súdnemu exekútorovi.

9. Súčasne oprávnený upriamil pozornosť na ďalší vývoj exekučného konania, najmä na okolnosť, že okresný súd už o návrhu súdneho exekútora na schválenie rozvrhu výťažku rozhodol, keď druhým výrokom uznesenia č. k. 7Er/809/1996-349 zo 17. októbra 2022 konanie o rozvrhu výťažku zastavil. Dané rozhodnutie bolo potvrdené uznesením odvolacieho súdu z 10. mája 2023, proti ktorému podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom identicky ako v ústavnej sťažnosti namieta, že boli splnené všetky podmienky na zastavenie starej exekúcie v celom rozsahu.

10. Napokon k tvrdeniu sťažovateľky, že jej hrozí exekúcia pre vymoženie istiny prevyšujúcej sumu 17 617,62 eur a úrokového príslušenstva vymáhanej pohľadávky, ktoré vysoko prevyšuje sumu, v ktorej bola exekúcia zastavená, oprávnený uvádza, že sťažovateľka si musela byť vedomá svojej judikovanej platobnej povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu a pokiaľ túto pri preukázateľnom dostatku majetkových hodnôt nespĺnila dobrovoľne a včas, potom sama nesie výlučnú zodpovednosť za nárast úrokového príslušenstva vymáhanej pohľadávky, pretože včasným splnením svojej povinnosti mohla vzniku tohto úrokového príslušenstva predísť.

11. Zo všetkých uvedených dôvodov oprávnený navrhuje ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovieť a sťažovateľke uložiť povinnosť nahradiť mu vzniknuté trovy konania v sume 530,85 eur.

III.3. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka v replike zo 6. decembra 2023 konštatuje neudržateľnosť argumentácie okresného súdu prezentovanej v jeho vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Akcentuje, že už od roku 2011 okresný súd mal vedomosť o neexistencii finančných prostriedkov získaných z dražby nehnuteľností z dôvodu ich sprenevery pôvodným súdnym exekútorom. Iba v dôsledku svojej nečinnosti okresný súd zastavil konanie o rozvrhu výťažku až uznesením zo 17. októbra 2022. Zdôrazňuje, že predmetom ňou iniciovaného dovolacieho konania je zastavenie exekúcie vo vzťahu k istine v sume 17 617,22 eur, keďže podľa jej názoru na vydanie takéhoto uznesenia o čiastočnom zastavení exekúcie neboli splnené zákonné podmienky, keďže exekúcia bola zastavená v celom rozsahu *ex officio* 1. januára 2020. To znamená, že podanie dovolania proti uzneseniu krajského súdu z 10. mája 2023 nemá žiaden vplyv na predmet konania o ústavnej sťažnosti. V zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. sa totiž stará exekúcia zastavuje zo zákona k 1. januáru 2020 a iné rozhodnutia súdu na to nemôžu mať vplyv.

13. Vo vzťahu k vyjadreniu zúčastnenej osoby sťažovateľka dôvodí, že nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 359/2023 z 24. októbra 2023 sa netýka obdobnej veci. Poukazuje pritom na skutočnosť, že zúčastnená osoba podala už 7. júna 2013 žalobu proti Slovenskej republike o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, pričom odôvodnenie rozsudku okresného súdu v tejto veci z 10. februára 2015 len potvrdzuje vedomosť zúčastnenej osoby o nemožnosti pristúpiť k schváleniu rozvrhu výťažku z dražby v dôsledku sprenevery finančných prostriedkov pôvodným súdnym exekútorom.

IV.

Upustenie od ústneho pojednávania

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Ústavnou sťažnosťou je atakované uznesenie okresného súdu, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky na vydanie rozhodnutia o určení, že došlo k zastaveniu exekúcie v celom rozsahu priamo zo zákona. Tvrdený zásah do svojich práv sťažovateľka identifikuje v neakceptovateľnom prístupe okresného súdu, ktorý napriek splneniu zákonom č. 233/2019 Z. z. vyžadovaných predpokladov odmieta vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie.

V.1. Všeobecné ústavnoprávne východiská:

16. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny

poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

17. Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

18. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu (m. m. II. ÚS 171/05).

19. Ústavne konformný výklad je všeobecný súd povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná (m. m. I. ÚS 465/2020). Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľe možno interpretovať na prípady, keď orgán verejnej moci urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu a inú právnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016).

20. O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu orgánom verejnej moci by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

21. Ústavný súd už uviedol, že spravodlivosť je kritériom ukladajúcim každému orgánu verejnej moci (všeobecným súdom) ústavnú povinnosť hľadať také riešenie prejednávanej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako nesúladne s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (I. ÚS 26/2010). Ústavný súd považuje za samozrejme

a určujúce, že vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených rozmerov každej veci orgánom verejnej moci (všeobecným súdom). Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické; to však nezabavuje orgán verejnej moci (všeobecný súd) povinnosti urobiť všetko pre nájdanie spravodlivého riešenia, akokoľvek sa to môže javiť zložité (I. ÚS 118/2013, m. m. I. ÚS 183/2019).

V.2. Aplikácia všeobecných východísk na prípad sťažovateľky:

22. V rámci prezentovaných východísk ústavný súd zvážil argumentáciu sťažovateľky, okresného súdu aj zúčastnenej osoby a po detailnom oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia z pohľadu porušenia ústavou a dohovorom garantovaných práv dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná.

23. Spornou bola v danom prípade aplikácia zákona č. 233/2019 Z. z. a zodpovedanie otázky, či vo veci sťažovateľky boli splnené podmienky na zastavenie starej exekúcie v celom rozsahu priamo zo zákona. Na tomto mieste ústavný súd zdôrazňuje, že mu neprináleží hodnotiť naplnenie predpokladov na zastavenie exekúcie vedenej voči sťažovateľke, ale jeho úlohou je len posúdiť, či okresný súd aplikoval a interpretoval príslušné zákonné ustanovenia ústavne konformným spôsobom.

24. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na zmysel a účel prijatia zákona č. 233/2019 Z. z., ktorým bolo riešenie neúnosnej situácie na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní viedla exekúcia proti povinným dlhodobo neúspešne a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorý, ako už bolo uvedené, zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia.

25. Je pritom potrebné zdôrazniť, že staré exekúcie sa zastavujú priamo nadobudnutím účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z., t. j. k 1. januáru 2020. Ide o najstaršie exekúcie, ktoré trvajú k nadobudnutiu účinnosti predmetného zákona viac ako päť rokov (t. j. ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona uplynula rozhodná doba piatich rokov plynúca odo dňa doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi) a v posledných 18-tich mesiacoch nebol dosiahnutý výťažok ani v minimálnej sume 15 eur, ak nejde o výnimky zo zastavenia starých exekúcií. Súčasne dôjde k zastaveniu starých exekúcií *ex lege*, ak po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. nastanú skutočnosti uvedené v § 2 ods. 1. Podľa pôvodného znenia Exekučného poriadku následky toho, že nastal dôvod na zastavenie exekúcie, mohol posúdiť len súd (pôvodný § 57 Exekučného poriadku, ktorý sa stále uplatňuje na staré exekúcie), ktorý vždy najprv dôvod zastavenia exekúcie preskúmal a účinky mu priznal tým, že exekúciu zastavil svojím rozhodnutím (de-konštitutívnym). Zákon č. 233/2019 Z. z. mení procesnú situáciu tak, že pri niektorých dôvodoch na zastavenie exekúcie (§ 2 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z.) priznáva niektorým skutkovým okolnostiam odôvodňujúcim zastavenie starej exekúcie účinky priamo zákon. Už samotný vznik uvedenej relevantnej okolnosti je dôvodom na zastavenie starej exekúcie, ktorá sa zastavuje priamo vznikom tejto okolnosti (t. j. v okamihu vzniku tejto skutočnosti sa stará exekúcia zastavuje), pričom zastavenie starej exekúcie deklaruje (potvrďuje, osvedčuje a oznamuje) poverený súdny exekútor prostredníctvom upovedomenia o zastavení starej exekúcie

(§ 5 ods. 1), prípadne exekučný súd v rozhodnutí o určení, že stará exekúcia sa zastavuje (§ 8 ods. 2).

26. Okresný súd v danom prípade rozhodol na tom právnom základe, že návrhu sťažovateľky na vydanie uznesenia o určení, že došlo k zastaveniu starej exekúcie *ex lege*, nebolo možné vyhovieť, keďže konanie sa nachádzalo v štádiu rozhodovania o schválení rozvrhu výťažku dražby, čím sa uplatnila výnimka z uplynutia rozhodnej doby a došlo k jej predĺženiu podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. Pre okresný súd pritom nebolo podstatné, či návrhom súdneho exekútora na schválenie rozvrhu výťažku už disponuje alebo na takýto návrh len „čaká“, ako tomu bolo v posudzovanom prípade, ale iba to, že daný spôsob výkonu exekúcie (predajom nehnuteľnosti) nebol ukončený (bod 13 napadnutého uznesenia).

27. Sťažovateľka je pritom presvedčená o nesprávnosti predmetného právneho názoru, keďže okresný súd mal dlhodobo vedomosť o absencii finančných prostriedkov získaných z dražby nehnuteľnosti, v dôsledku čoho nebolo možné rozvrh výťažku realizovať.

28. Podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z. stará exekúcia sa týmto zákonom zastavuje, ak uplynula rozhodná doba a nejde o starú exekúciu podľa odseku 2.

29. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. rozhodnou dobou je doba piatich rokov. Rozhodná doba plynie odo dňa doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi (ďalej len „exekútor“), ak § 4 neustanovuje inak; na zmenu exekútora sa neprihliada.

30. Podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. rozhodná doba podľa § 3 neuplynie skôr ako 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia súdu, ak súd ku dňu, keď sa má stará exekúcia zastaviť, rozhoduje o schválení rozvrhu výťažku.

31. Napriek tomu, že ústavný súd nemá žiadne výhrady ku konštatovaniu okresného súdu, že zákonom predpokladané ukončenie exekúcie predajom nehnuteľnosti schválením rozvrhu výťažku z úspešnej dražby nemôžu ovplyvniť ani prípadné prieťahy či nečinnosť súdneho exekútora pri realizácii rozvrhového pojednávania, v danom prípade nebolo možné prehliadnuť a nezaoberať sa špecifickými skutkovými okolnosťami sťažovateľkinej veci, ktoré ústavný súd napokon priviedli k záveru o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu.

32. Zásadnou okolnosťou, pre ktorú žiadny z poverených súdnych exekútorov nepristúpil po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom (uznesenie sp. zn. 4 CoE 350/2009 z 28. januára 2010) k podaniu nového návrhu na schválenie rozvrhu výťažku, totiž nebola ich dlhodobá nečinnosť, ale neexistencia finančných prostriedkov podliehajúcich rozvrhu, keďže tieto pôvodný súdny exekútor JUDr. Šváb spreneveril a nikdy ich nepreviedol jeho náhradníkom. Aj s ohľadom na konanie iniciované zúčastnenou osobou o náhradu škody v súvislosti s nesprávnym úradným postupom pôvodného súdneho exekútora v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov si okresný súd musel byť vedomý, že návrh na schválenie rozvrhu výťažku nebude v priebehu exekúcie podaný, preto jeho konštatovanie, že exekučné konanie sa nachádza v štádiu rozhodovania o (hoci dosiaľ nepredloženom) návrhu súdneho exekútora, nemôže z ústavnoprávneho hľadiska obstáť. Ústavný súd sa preto stotožňuje s tvrdením sťažovateľky o ústavnej neudržateľnosti záveru okresného súdu týkajúceho sa predĺženia rozhodnej doby v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z.

33. Napokon ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k poukazu zúčastnenej osoby na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 359/2023 z 24. októbra 2023, ktorý sa podľa jej názoru týka obdobnej veci, a preto tam vyslovené závery je možné aplikovať aj v preskúmvanej veci sťažovateľky. Tomuto tvrdeniu nemožno prisvedčiť. Ústavný súd síce v zmienenom náleze konštatoval nesprávnosť záveru okresného súdu o zastavení exekučného konania *ex lege* podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z., keďže konajúci súd nezohľadnil zmysel a účel inštitútu predĺženia rozhodnej doby podľa § 4 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., no podstatnou odlišnosťou od prípadu sťažovateľky je (ne)existencia finančných prostriedkov získaných z dražby nehnuteľnosti. Kým vo veci sťažovateľky bolo okresnému súdu minimálne od roku 2011 nadovšetko jasné, že zo strany pôvodného súdneho exekútora došlo k sprenevere finančných prostriedkov získaných z dražby nehnuteľnosti (vyjadrenie pôvodného súdneho exekútora z 13. decembra 2011 o tom, že nedisponuje finančnými prostriedkami), v prípade, na ktorý poukazuje zúčastnená osoba, nebola existencia výťažku dražby akokoľvek sporná. Nový návrh na schválenie rozvrhu výťažku (tomu predchádzajúcemu nebolo vyhovené na základe námietok oprávneného, pozn.) nebol konajúcemu exekučnému súdu v danom prípade predložený iba v dôsledku nečinnosti súdneho exekútora. Z týchto dôvodov nie je odkaz na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 359/2023 a závery tam prijaté možné považovať za svedčiacie v prospech argumentácie zúčastnenej osoby, a to práve s ohľadom na už objasnenú skutkovú odlišnosť od posudzovanej veci.

34. Na podporu záverov prezentovaných v tomto náleze ústavný súd poukazuje na svoje uznesenie č. k. III. ÚS 151/2023-15 z 29. marca 2023, ktoré vychádza z takmer identických skutkových okolností, ako je tomu v preskúmvanej veci, pokiaľ ide o reálnu možnosť podania návrhu na schválenie rozvrhu výťažku. Ústavný súd vyhodnotil ako ústavne súladné rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí námietok oprávneného proti upovedomeniu súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie z dôvodu, že k predĺženiu rozhodnej doby podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 233/2019 Z. z. nedošlo, keďže návrh na schválenie rozvrhu výťažku nebol exekučnému súdu predložený práve pre neexistenciu výťažku z dražby uskutočnenej ešte predchodcom súdneho exekútora v roku 2005.

35. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

36. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Po vrátení veci bude úlohou okresného súdu viazaného právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde) opätovne sa vysporiadať s návrhom sťažovateľky na zastavenie exekúcie v zmysle zákona č. 233/2019 Z. z., reflektujúc pritom aj na ďalší priebeh exekučného konania, na ktorý okresný súd rovnako ako zúčastnená osoba poukázali vo svojich vyjadreniach k ústavnej sťažnosti (pozri bod 7). Napriek zmienenému vývoju v konaní nasledujúcemu po vydaní napadnutého uznesenia [vyhlásenie exekúcie za neprípustnú v časti vymoženía sumy 17 617,62 eur a jej zastavenie v tejto časti podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku] ústavný súd nevidel dôvod, aby aj v tejto fáze exekúcie kasačne nezakročil, keďže zo všetkých popísaných okolností sa napadnuté rozhodnutie okresného súdu a ním prijaté závery ocitli v rozpore s právom sťažovateľky

na spravodlivé súdne konanie. Navyše, v prípade, ak okresný súd dospeje k záveru, že boli splnené zákonom vyžadované predpoklady na zastavenie starej exekúcie, bude táto skutočnosť nastávajúca priamo zo zákona iba deklarovaná jeho rozhodnutím, resp. rozhodnutím súdneho exekútora. V prípade prijatia opačného záveru nebude mať zamietavé rozhodnutie okresného súdu na ďalší priebeh exekučného konania akýkoľvek vplyv.

V.3. K zániku účinkov rozhodnutia o dočasnom opatrení:

37. Podľa § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti aj dočasné opatrenie zanikajú najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o ich skoršom zrušení.

38. V súlade s citovaným ustanovením zákona o ústavnom súde zanikajú okamihom nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu *ex lege* účinky uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 579/2023-24 z 9. novembra 2023, ktorým bolo nariadené dočasné opatrenie regulujúce postup súdneho exekútora.

VI.

Trovy konania

39. Sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) ústavný súd priznal nárok na náhradu trov konania celkom v sume 758,53 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

40. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) á 193,83 eur a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2023 (replika zo 6. novembra 2023) á 208,67 eur, čo spolu s režijným paušálom 2-krát á 11,63 eur a 1-krát á 12,52 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 632,11 eur. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je platcom DPH, ústavný súd zvýšil odmenu o 20 %, t. j. o sumu 126,42 eur (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Celkove trovy právneho zastúpenia tak predstavujú sumu 758,53 eur.

41. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky označenej v záhlaví tohto nálezu, a to do dvoch mesiacov od jeho právoplatnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2024

Miloš Maďar
predseda senátu